

УДК 55 (092)

DOI <https://doi.org/10.30970/vgl.37.12>

ЧЕРЕЗ ТЕРНИ ДО ЗІРОК: ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА ОРЕСТА ІЛЛЯРОВИЧА МАТКОВСЬКОГО (17 ЛИСТОПАДА 1929 – 23 БЕРЕЗНЯ 2023)

**Микола Павлунь, Ірина Побережська, Лариса Генералова,
Галина Гоцанюк, Сергій Ціхонь**

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Грушевського, 4, Львів, Україна, 79005
e-mail: mykola.pavlun@lnu.edu.ua; iryna.poberezhska@lnu.edu.ua;
larysa.heneralova@lnu.edu.ua; halyna.hotsanyuk@lnu.edu.ua; serhii.tsikhon@lnu.edu.ua*

Стаття присвячена Оресту Ілляровичу Матковському – видатному вченому-мінералогу, доктору геолого-мінералогічних наук, професору, академіку Академії наук вищої школи України, віце-президенту Українського мінералогічного товариства, дійсному члену Наукового товариства ім. Шевченка, заслуженому професору Львівського національного університету ім. Івана Франка, професору-консультанту кафедри мінералогії, петрографії і геохімії геологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка. Наведено головні факти біографії О.І. Матковського, його наукової, педагогічної та організаційної діяльності, важливі наукові публікації.

Ключові слова: Орест Матковський, біографія, мінералогія, науково-педагогічна діяльність.

О.І. Матковський перед урочистим засідання вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка на честь Дня університету. Жовтень 2014 р.

23 березня 2023 р., на 94 році життя, відійшов у засвіти доктор геолого-мінералогічних наук, професор-консультант кафедри мінералогії, петрографії і геохімії, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, академік АН Вищої школи України, віце-президент Українського мінералогічного товариства, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, лауреат премії НАН України імені Євгена

Лазаренка, нагороди Ярослава Мудрого та Святого Володимира, дійсний член і голова геологічної комісії НТШ, головний редактор журналу «Мінералогічний збірник» Орест Іллярович Матковський. Згада яскрава зірка відомого ученого й педагога, організатора науки й освіти, неординарної людини-творця і працелюба, класика мінералогії.

Світ великий, але водночас і дуже тісний! Адже до 1948 року ані студент першого курсу геологічного факультету Орест Матковський, ані незабутній Євген Лазаренко – засновник геологічного факультету й перший його декан, а опісля ректор Університету й академік – і гадки не мали про існування один одного. Але доля повернула так, що саме вони пройшли великий, славний і плідний шлях у науці й житті; й Орест Матковський – блискучий учень, соратник і послідовник Євгена Лазаренка, продовжував торувати цей шлях останні 44 роки уже зі своїми учнями.

Народився Орест Іллярович 17 листопада 1929 р. у селянській сім'ї в с. Терпилівка на Тернопільщині. Протягом 1945–1948 рр. навчався в Підволочиській середній школі, після закінчення якої за порадою вчителя хімії Євгена Мерзлікіна й учителя математики Любомира Дмитерка обрав професію геолога. У 1948 р. він вступив на геологічний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка. За час навчання був старостою групи, членом студентського профбюро, співав у студентському хорі, побував на навчальних і виробничих практиках в Українських Карпатах, Донбасі, Приазов'ї, Волино-Поділлі.

У 1953 р. Орест Іллярович успішно захистив дипломну роботу на тему «Мінералогія маріуполітів балки Мазурової в Приазов'ї» та отримав диплом з відзнакою і кваліфікацію «геолог».

Він одразу вступив до аспірантури на кафедру мінералогії. Науковим керівником молодого науковця був ректор університету, член-кореспондент Академії Наук, професор Євген Лазаренко.

Дисертаційну роботу, присвячену мінералогії осницького комплексу Волині, Орест Іллярович успішно захистив у 1957 р. й отримав науковий ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук.

Ще в 1956 р. Ореста Ілляровича Матковського призначено на посаду асистента кафедри мінералогії, де він проводив лабораторні заняття з мінералогії, викладав спецкурс із фєдорівського методу, керував курсовими роботами студентів.

У 1961 р. О. Матковський обіймає посаду доцента кафедри мінералогії, а в 1962 р. отримує вчене звання доцента цієї ж кафедри, на якій працював до завершення життєвого шляху. Поряд із викладацькою діяльністю (викладання навчальної дисципліни «Мінералогія», спецкурсів «Шліховий аналіз», «Спецметоди в мінералогії», керування навчальними практиками, дипломними роботами студентів тощо) він досліджує п'єзокварцові камерні пегматити (головну увагу сконцентровано на розробці мінералого-петрографічних критеріїв оцінювання продуктивності пегматитових тіл щодо п'єзокварцової сировини й коштовного каміння), золотоносні конгломерати протерозою Волині, золото-поліметалів і манганові рудопрояви й родовища Українських Карпат тощо [3]. Результати наукових досліджень висвітлено в численних наукових публікаціях, виробничих звітах, колективних монографіях.

Його наукові праці того часу були не тільки актуально злободенні, а й неординарно новітні. Про це дуже добре свідчить хоча б одна з низки його праць того часу: робота про мінералогію акцесоріїв, зокрема циркону, була майже миттєво перекладена й опублікована в Японії, хоча тоді про Інтернет і журнали, які входять до наукометричних баз даних, і гадки не мали: усе визначав і досі визначає науковий зміст публікації, у якому б журнали вона не була надрукована. Зокрема, цієї та багатьох інших блискучих його наукових праць того й пізнішого часу.

Отримавши в 1962 р. вчене звання доцента, він продовжує читати лекції та проводити лабораторні заняття з різних мінералогічних дисциплін та інтенсивно здійснює наукові дослідження з генетичної й регіональної мінералогії, зокрема камерних гранітних пегматитів Волині й усїєї північно-західної частини Українського щита, трапової формації його західного схилу, різних об'єктів складчастих Карпат і Закарпаття в контексті становлення мінералогічної наукової школи академіка Євгена Лазаренка. Тоді ж він стає заступником відповідального редактора відомого у світі «Мінералогічного збірника», а в 1979 р. розпочинає конструктивно поєднувати викладання, наукові дослідження й адміністративно-організаторську роботу. У 1974 р. Орест Іллярович Матковський був призначений на посаду завідувача кафедри мінералогії [2], цього ж року він очолює Львівську мінералогічну школу академіка Євгена Лазаренка. Кафедру Орест Іллярович очолював чверть віку – із 1974 р. по 1999 р. Це був той час, коли під його керівництвом увесь колектив кафедри дуже ефективно працював у науковій сфері.

У 1975 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Інституту геохімії та фізики мінералів АН УРСР (нині Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України) О.І. Матковський успішно захистив дисертаційну роботу щодо мінералогії та умов формування давніх ендегенних комплексів Мармароського масиву (Східні Карпати) на здобуття наукового ступеня доктора геолого-мінералогічних наук. Через два роки (у 1977 р.) йому присвоюють вчене звання професор.

За каденції Ореста Ілляровича на посаді завідувача, кафедра мінералогії здійснювала підготовку фахівців із геохімічної спеціальності (мінералогії, геохімії, кристалографії). Вона стала навчальним і науковим центром із мінералогії в Україні. У цей час збільшилася кількість фахових навчальних дисциплін («Прикладна мінералогія», «Геохімічна спеціалізація і рудоутворення», «Розшукова і технологічна мінералогія», «Генетична мінералогія», «Мінералогія України» тощо); за його авторства і співавторства підготовлено й видано методичні розробки («Шліховий аналіз», «Природні мінеральні парагенезиси», «Геохімічна спеціалізація і рудоутворення» тощо), навчальні посібники («Структура і теоретичні основи прикладної мінералогії», «Регіональна і розшукова мінералогія», «Технологічна мінералогія руд» тощо) [3].

Будучи в повному інтелектуальному розквіті сил (який, до речі, не полишав його до останніх днів життя), Орест Матковський здійснював дуже велику й різнопланову науково-організаційну та координаційну роботу в університеті, державі, а також і на міжнародному рівні. Зокрема, уже в 1961 р. з проблемними доповідями брав участь у засіданні комісії з мінералогії і геохімії Карпато-Балканської геологічної асоціації (КБГА) та в VII її з'їзді в Софії, неодноразово був членом оргкомітетів різних наукових нарад з експериментальної, технологічної мінералогії і петрографії. У цей період він видав низку глибоких наукових статей і монографічних видань, зокрема «Акцесорні мінерали гранітоїдів осницького комплексу Волині» (1956), «Мінералогія вивержених комплексів Західної Волині» (1960), «Мінералогія і петрографія Чивчинських гір (Українські Карпати)» (1971), «Мінералогічна характеристика пегматитів у книзі Мінералогія та генезис камерних пегматитів Волині» (1973) тощо. Його щоденна натхненна праця як науковця, керівника кафедри – організатора науки та навчання – не залишилася непоміченою в Університеті: у 1970 р. його прізвище занесли в книгу трудової слави. Його нагородили ювілейною медаллю «За доблесну працю». У 1977 р. присвоїли вчене звання професора на кафедрі мінералогії. Відтоді його зусилля в усіх напрямках його різноманітної й бурхливої діяльності – така вже натура – інтенсифікувалися. Одразу після цього він став головним редактором «Мінералогічного збірника», читав в Університеті Брно цикл лекцій «Акцесорні мінерали».

Упродовж 1980–1996 рр. Орест Матковський обіймає посаду декана геологічного факультету й докладає чимало зусиль для його розвитку і зростання авторитету [2].

Саме під час його деканства факультет за спеціальністю «геохімія, мінералогія» розпочав і тривалий час продовжував готувати фахівців для низки зарубіжних країн – Алжиру, В'єтнаму, Лаосу, Куби, Монголії. За його ініціативи відкриті й розроблені навчальні плани за двома спеціалізаціями «екологічна геохімія» та «екологічна геологія», а уже з 1995 р. запровадили нову спеціальність «екологічна геологія». На цій посаді він перебував 16 років, що збіглося із завершенням золотого віку геології: саме тоді відбувається зростання наукових досліджень підрядного та бюджетного напрямів (були роки, коли на факультеті діяло до 100 госпдоговірних і до 10 держбюджетних тем по лінії МОН і ДКНТ, навчалися студенти-іноземці з різних країн, був створений та успішно функціонував Інститут геології і мінералогії золота, кольорових металів і алмазів України, а його директором теж був Орест Іллярович). Дивує: як і коли він встигав здійснювати величезний і різноплановий масив роботи, будучи реально та формально й так переобтяженим коректним виконанням непростих обов'язків завідувача кафедри, декана, викладача різних дисциплін, керівника дипломних робіт студентів і кандидатських досліджень аспірантів, плідно працюючи в науці й організовуючи її: він стає членом вченої ради Університету, з невеликою перервою був ним і донині. Орест Матковський був членом експертної комісії МОН України з геології, головою спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій, членом Президії і секції «Геохімія, мінералогія, петрографія, кристалографія» навчально-методичного об'єднання Державного комітету освіти, членом експертної комісії ВАК із геології. Але пріоритетними для нього були наукові дослідження з теоретичної, генетичної, регіональної і прикладної мінералогії. На той час він зумів підготувати цікаві та глибокі наукові праці в цій царині, опублікувати ґрунтовні теоретико-прикладні статті, монографії, підручники й навчальні посібники, такі як: видання у двох томах де розглядаються питання геології та корисних копалин Українських Карпат (1976, 1977), типоморфізм мінералів поліметалевих і ртутних родовищ Закарпаття (1984), навколорудні метасоматити Закарпаття (1988), «Мінерали України» (1990), «Мінерали Українських Карпат» (1990, 1995, 2003, 2011, 2014), «Прикладна мінералогія» (2002), «Генезис мінералів» (2003, 2007), «Основи мінералогії України» (2009), «Академік Євген Лазаренко. Нарис про життєвий і творчий шлях, спогади, фотоальбом» (2005), «Геологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка» (2008, 2010), «Російсько-український геологічний словник» (2011), сучасний тримовний «Словник українських назв мінеральних видів» (співавтори І.М. Наумко, Л.З. Скакун, 2021) «Геологічному факультету Львівського національного університету імені Івана Франка – 75 років (2020) тощо.

Науковий загал зміг належним чином оцінити результати цих досліджень на низці конференцій, зокрема на XII конгресі Міжнародної мінералогічної асоціації у Варні, роботі комісії з мінералогії і геохімії КБГА в Будапешті й багатьох інших нарадах. Його різнопланова та глибоко змістовна робота з проблем теоретичної, генетичної й регіональної мінералогії була увінчана присудженням йому в 1982 р. Державної премії в галузі науки і техніки. Ця премія стала заслуженим визнанням його натхненної й важливої праці.

О.І. Матковський брав активну участь у наукових форумах різного рівня, які працювали на геологічному факультеті й інших установах Львова за співпраці з львівським відділенням Українського мінералогічного та Українського палеонтологічного товариств, геологічної комісії наукового товариства імені Шевченка. Серед таких заходів можна назвати Всеукраїнську наукову конференцію «Проблеми геології фанерозою України», VII Міжнародну науково-практичну конференцію «Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування» (29 листопада 2021 р., м. Львів) тощо.

О.І. Матковський (на першому плані, у центрі). Всеукраїнська наукова конференція «Проблеми геології фанерозою України».

Учасники VII Міжнародної науково-практичної конференції «Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування» (зліва направо): П.К. Волошин, Ю.З. Крупський, О.І. Матковський, М.М. Павлунь (29 листопада 2021 р., м. Львів).

О.І. Матковський (у центрі на першій парті, з колегами деканом – М. Павлуном та асистентом – М. Богдановою) на урочистому засіданні до Дня геолога. Квітень, 2017 р.

Орест Іллярович, хоч як це не дивно, знаходив час і сили для написання науково-популярних праць, і тут він теж був вірний собі – якщо щось робити, то досконало! Про це свідчить його науково-популярна книга «Природні кристали України», за яку йому присуджено диплом Президії і Ради Всесоюзного мінералогічного товариства в 1992 р. Роком пізніше його обрали академіком АН ВШ України, де він очолював мінералого-геохімічний і петрографічний напрями відділення наук про Землю. Президія академії високо оцінила його роботу: у 2005 р. за навчальний посібник «Прикладна мінералогія» нагородила Ореста Ілляровича дипломом і медаллю лауреата нагороди Ярослава Мудрого. Не забула про його здобутки й Державна геологічна служба України: у 1999 р. вона нагородила заслуженого професора ЛНУ ім. Івана Франка (ним він став двома роками пізніше) медаллю В. Лучицького, а у 2004 р. присвоїла найвище відомче звання – «Почесний розвідник надр» із відповідною медаллю, у 2005 р. – пам'ятним знаком П. Лутугіна за заслуги в розвідці надр.

Однак повернемося до предметної науково-організаційної його праці. У 1994 р. за його ідеологічного обґрунтування в Університеті провели Всеукраїнську конференцію «Золото надр України». У 1996 р. його відрядили до м. Мішкольц (Угорщина) для участі в XV Міжнародній виставці мінералів і тоді ж взяв участь у роботі III Міжнародної конференції «Мінералогія і музеї» в Будапешті, роком пізніше – у V Школі з фізики мінералів у Вроцлаві, у XII Європейському симпозіумі з флюїдних включень у Варшаві-Краківі. Щодо України, то й тут не без його зусиль і безпосередньої участі здійснені конференції в Луцьку-Шацьку (біомінералогія, мінералогічні музеї), Берегово (екологічна мінералогія), Донецьку, Харкові, Одесі, Києві, Львові (різні питання з мінералогії, геохімії, корисних копалин, навчального процесу). Під його організаційною опікою відбуваються наукові читання академіка С. Лазаренка в Києві, Львові, Чинадієво, виходять друком збірники тез доповідей і матеріали конференцій. У 2005 р. Спілка геологів України за внесок Ореста Ілляровича в мінералогію нагородила його медаллю Євгена Лазаренка. Мало хто достеменно може зрозуміти: як учений, педагог, організатор і керівник науки, громадський діяч, у запліччі якого чималий досвід, не тільки не зменшує, а й нарощує життєві оберти. Однак це так. Варто хоча б сказати про п'ятитомне фундаментальне видання «Мінерали Українських Карпат», три з яких вийшли друком останніми роками, а V том про процеси мінералоутворення – кілька років тому. Орест Матковський продовжував редагувати

«Мінералогічну енциклопедію України», працював заступником редактора журналу «Записки українського мінералогічного товариства», був членом редколегії Геологічного збірника НТШ, не пропускав жодних засідань АН ВШ в Києві. І все ж продовжував читати лекції студентам, керував держбюджетною науково-дослідною тематикою, за що суспільство йому вдячне. У 2008 р. Орест Іллярович отримав подяку Кабінету Міністрів України, через рік удостоєний нагороди Святого Володимира АН ВШ, у 2011 р. нагороджений грамотою Верховної Ради України.

17 листопада 2014 р. на засіданні Урочистої академії йому вручений сертифікат і медаль ГО «Спілка геологів України» «За заслуги» II ступеня, а до 90-річчя з дня народження – медаль «За заслуги» I ступеня.

Заступник голови правління ГО «Спілка геологів України» Г.А. Лівенцева вручає О.І. Матковському сертифікат і медаль ГО «Спілка геологів України» «За заслуги» I ступеня.

17 листопада 2019 р. виповнилося 90 років від дня народження професора кафедри мінералогії Ореста Ілляровича Матковського – ученого-мінералога, доктора геолого-мінералогічних наук, заслуженого професора Львівського національного університету імені Івана Франка, академіка Академії наук вищої школи України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреата нагород Ярослава Мудрого і Святого Володимира АН вищої школи України, віце-президента Українського мінералогічного товариства, дійсного члена Наукового товариства імені Шевченка.

21 листопада 2019 р. на геологічному факультеті відбулася Урочиста академія з ушанування наукової праці ювіляра.

Урочиста академія з нагоди 90-річчя О.І. Матковського. Львів, 21 листопада 2019 р.
Виступає декан геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка М.М. Павлунь. Ювіляр приймає нагороди та привітання.

13 вересня 2017 р. за ініціативи ректора університету В.П. Мельника, декана геологічного факультету М.М. Павлуна та професора О.І. Матковського відбулася зустріч у дзеркальній залі ЛНУ імені Івана Франка з директором ПАТ «УкрГазвидобування»

М.А. Фірманом. У 2018 р. була підписана угода про співпрацю між ЛНУ імені Івана Франка й ПАТ «Укргазвидобування», яка має на меті збільшувати потенціал галузі та залучати до роботи кваліфікованих спеціалістів. 29 березня у Львові підписано тристоронній Меморандум про співпрацю між ПАТ «Укргазвидобування», Львівським національним університетом ім. Івана Франка й Львівською обласною державною адміністрацією.

О.І. Матковський (крайній справа) на підписанні тристороннього Меморандуму про співпрацю між ПАТ «Укргазвидобування», Львівським національним університетом ім. Івана Франка й Львівською обласною державною адміністрацією. Львів, 20 березня 2018 р. У центрі з документами – ректор ЛНУ ім. Івана Франка В.П. Мельник, справа від нього – директор ПАТ «Укргазвидобування» М.А. Фірман, зліва – перший заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Р.Т. Замлинський.

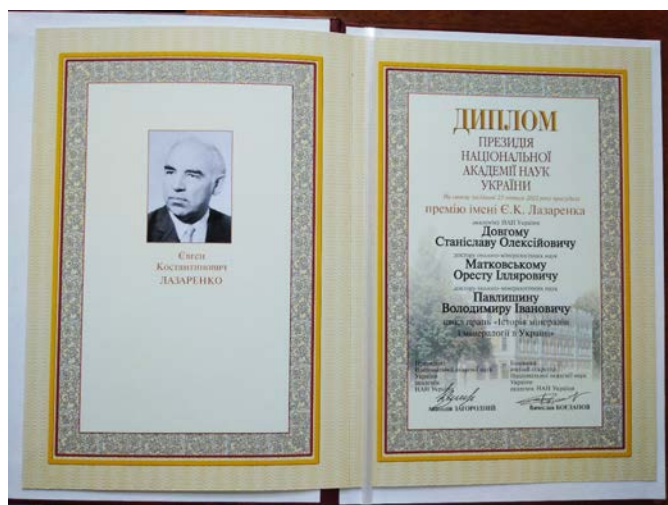
Майже всі ми, випускники факультету, – це його учні. Але особливу увагу до нього виявили монгольські випускники нашого факультету, які у 2010 р. запросили його в Монголію. І він полетів на край світу, в Улан-Батор, а потім ще й у Південну Гобі. Більше того, 22 вересня 2011 р. уже зовсім на краю світу, перебуваючи на Далекому Сході на науковій конференції та на запрошення випускника факультету, тільки він і ще троє львів'ян, серед них і один із авторів, М.М. Павлунь, скупалися в Японському морі! Хто з вас це може зробити в такому віці? А він це зробив.

У 2011 р. у Львові за підготовку студентів із Монголії президент цієї азійської країни особисто вручив йому ювілейну медаль «800 років Великої Монголії». І вже зовсім нещодавно, у 2013 р., Орест Іллярович удостоєний медалі «140 років НТШ» і відзначений Почесною грамотою Західного наукового центру НАН України.

Останні роки його бурхливо-змістовного життя й праці ознаменувалися написанням і виходом у світ цілої низки монографій, а саме: «Здобутки мінералогії в Україні» (2018, 146 с.), «Історія мінералогії в Україні. Від глибокої давнини до 90-х років ХХ століття» (В. Павлишин, О. Матковський, Я. Довгий. 2019, 464 с.), «Термобарогеохімія в Україні» (О. Матковський, І. Наумко, М. Павлунь, Є. Сливко. 2021, 282 с.), «Генезис мінералів: підручник» (В. Павлишин, О. Матковський, С. Довгий. 2021, 676 с.), «Вшанування пам'яті

академіка Євгена Лазаренка» (О. Матковський, Є. Сливко. 2022, 188 с.), «Генетична мінералогія» (О. Матковський, Н. Словотенко. 2020, 55 с.).

23 лютого 2022 р. за цикл праць «Історія мінералів і мінералогії в Україні» академіку НАН України С.О. Довгому, доктору геолого-мінералогічних наук О.І. Матковському й доктору геолого-мінералогічних наук В.І. Павлишину вручено диплом Президії НАН України про присудження премії імені Є.К. Лазаренка.

Диплом Президії НАН України про присудження премії імені Є.К. Лазаренка академіку НАН України С.О. Довгому, доктору геолого-мінералогічних наук О.І. Матковському й доктору геолого-мінералогічних наук В.І. Павлишину.

О.І. Матковський отримав Диплом Президії НАН України про присудження премії імені Є.К. Лазаренка (30 червня 2022 р.).

Завершуючи незавершене, дуже стислий огляд яскравого, динамічного та повнокровного наукового життя й праці Ореста Ілляровича Матковського, яке, на жаль, добігло кінця, треба сказати, що він зумів глибоко дослідити різні аспекти мінералогії та опублікувати результати досліджень у понад 570 наукових статтях, 33 монографіях, 5 підручниках і посібниках. Він для нас усіх – духовний та інтелектуальний приклад справжньої національної еліти, приклад людяності, толерантності й чуйності. Професор, який усе своє свідоме життя керувався дуже простим, але надважливим соціальним принципом, від якого він жодного разу не відійшов: «Людина вартує стільки, скільки вартує її слово!» У нього ще було багато науково-організаційних і життєвих планів, але не судилося.

Ось таким, сповненим ентузіазму, щедрим учителем, привітним, щирим, добрим, енергійним, роботязим, переповненим ідеями й натхненністю, відійшов у найдалший геологічний маршрут – у Вічність, Орест Іллярович Матковський.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Павлишин В., Матковський О., Довгий С. Історія мінералогії в Україні від 90 років ХХ ст. й донині. Київ, 2022. 609 с.
2. Кафедра мінералогії Львівського національного університету імені Івана Франка (1864–2004) : довід.-інформ. вид. / О. Матковський, П. Білоніжка, Л. Скакун, Є. Сливко (авт. й упоряд.). Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. 134 с.
3. Орест Матковський: учений, педагог, організатор науки і освіти (до 80-річчя від дня народження) : довід.-бібліогр. вид. / П. Білоніжка, Є. Сливко, Б. Мамчур, Л. Ланчак, Л. Яриш (авт. й упоряд.). Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. 152 с.
4. Професор Орест Матковський – класик української мінералогії (до 90-річчя від дня народження) : довід.-бібліогр. вид. / М. Павлунь, І. Наумко, П. Білоніжка та ін. (авт. й упоряд.). Львів : Простір-М, 2019. 72 с.
5. Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : у 2 т. Львів : ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2014. Т. 2 : Л–Я / І.О. Вакарчук (ред.).

REFERENCES

1. Pavlishin V., Matkovskiy O., Dovgiiy S. (2022). IstorIya mineralogiyi v Ukrayini vid 90-rokIv XX st. donini [The history of mineralogy in Ukraine since the 1990s to this day]. Kiyiv. 609 p. [in Ukrainian].
2. Matkovskiy O., Bilonizhka P., Skakun L., Slivko E. (2004). Kafedra mIneralogiyi Lvivskogo natsionalnogo universitetu imeni Ivana Franka (1864–2004) : dovidkovo-informatsiyne vidannya [Department of Mineralogy of Ivan Franko Lviv National University (1864–2004): reference and information edition]. Lviv: Vidavnichiy tsentr Lvivskogo Natsionalnogo Universitetu Imeni Ivana Franka, 134 p. [in Ukrainian].
3. Bilonizhka P., Slivko E., Mamchur B., Lanchak L., Yarish L. (2009). Orest Matkovskiy: ucheniy, pedagog, organIzator nauki I osvIti (do 80-rIchchya vid dnya narodzhennya): dovididkovo-bibliografichne vidannya [Orest Matkovskiy: scientist, teacher, organizer of science and education (to the 80th anniversary of his birth): reference and bibliographic edition]. Lviv: Vidavnichiy tsentr Lvivskogo Natsionalnogo Universitetu Imeni Ivana Franka, 152 p. [in Ukrainian].
4. Pavlun M., Naumko I., Bilonizhka P. ta In. (2019). Profesora Orest Matkovskiy – klasik ukrayinskoyi mineralogiyi (do 90-richechya vid dnya narodzhennya): dovididkovo-bibliografichne vidannya [Professor Orest Matkovskiy – a classic of Ukrainian mineralogy (to the 90th anniversary of his birth): reference and bibliographic edition]. Lviv: Prostir-M, 72 p. [in Ukrainian].
5. *Encyclopedia* (2014). Lvivskiy natsionalniy unIversitet Imeni Ivana Franka: v 2-h t.: T. 2. L–Ya: Vakarchuk I.O. (red.). Lviv: VTs LNU Imeni Ivana Franka. [in Ukrainian].

THROUGH THE THORNS TO THE STARS: LIFE AND CREATIVE PATH OF PROFESSOR ORESTS ILLYAROVICH MATKOVSKY (NOVEMBER 17, 1929 – MARCH 23, 2023)

**Mykola Pavlun, Iryna Poberezhska, Larysa Heneralova,
Halyna Hotsanyuk, Serhii Tsikhon**

*Ivan Franko National University of Lviv,
Hrushevsky Str., 4, Lviv, Ukraine, 79005*

e-mail: mykola.pavlun@lnu.edu.ua; iryna.poberezhska@lnu.edu.ua;

larysa.heneralova@lnu.edu.ua; hotsanyuk@ukr.net; serhii.tsikhon@lnu.edu.ua

The article is dedicated to Orest Ilyarovich Matkovskiy – an outstanding mineralogist, doctor of geological and mineralogical sciences, professor, academician of the Academy of Sciences of the Higher School of Ukraine, vice-president of the Ukrainian Mineralogical Society, full member of the Scientific Society named after Shevchenko, Honored Professor of Lviv National University named after Ivan Franko, professor-consultant of the department of mineralogy, petrography and geochemistry of the geological faculty of the Lviv National University named after Ivan Franko. The main facts of the biography of O.I. Matkovskiy, his scientific, pedagogical and organizational activities, important scientific publications.

Key words: Orest Matkovskiy, biography, mineralogy, scientific and pedagogical activity.